

Försvarsutskottets betänkande

1984/85:1

om kvinnors deltagande i officersutbildning

I motion 1983/84:1569 av Ivar Virgin (m) och Anita Bråkenhielm (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att öppna fler linjer för utbildning av kvinnor till officerare.

Bakgrund

Riksdagen beslutade vid riksmötet 1978/79 (prop. 1977/78:158, FöU 1978/79:1, rskr 2) att kvinnor i princip skulle få möjlighet till anställning som befäl inom det militära försvaret på samma villkor som män. På grundval av beslutet fick kvinnor tillträde till vissa yrken inom flygvapnet.

Vid riksmötet 1981/82 (prop. 1981/82:3, FöU 6, rskr 37) godkände riksdagen slutligt att rekrytering till befälsyrket inom alla tre försvarsgrenarna får ske oberoende av kön. Reformen avsågs genomföras etappvis. Den takt i vilken kvinnor skall få tillträde till olika yrkesområden har i grova drag redovisats i propositionen. Erfarenheter från påbörjad rekrytering avses utvärderas fortlöpande och läggas till grund för kommande beslut av regeringen om kvinnors anställning som befäl.

F. n. kan kvinnor utbildas till yrkesofficerare inom alla truppslag inom armén utom vid infanteriet, kavalleriet och pansartrupperna. Inom marinen kan kvinnor utbildas till yrkesofficerare utom på ubåtslinjen vid flottan och kustjäger-/markstridslinjen vid kustartilleriet. Inom flygvapnet står alla utbildningslinjer till yrkesofficersbanan öppna för kvinnor utom de som leder till yrkesofficer i flygtjänst.

Kvinnor kan f. n. direktrekryteras till reservofficerslinje A vid marinen (för denna utbildning krävs styrmans- eller sjökaptensexamen) samt till reservofficerslinjerna för sambands-, flygtrafik- och stridslednings-/luftbevakningstjänst vid flygvapnet.

Motionen

Motionärerna uppehåller sig inledningsvis vid de undantag för utbildning till yrkesofficer som fortfarande finns för kvinnor. Enligt motionärernas mening finns det i dagens samhälle ingen anledning att stänga viss utbildning för kvinnor. Försvarsmakten torde enligt motionärerna vara betjänt av den kvalitetsförbättring som en utökad rekryteringsbas kan innebära. Intagningsmetoderna bör vara uppbyggda på sådant sätt att fysik och lämplighet att utföra viss tjänst klarläggs redan vid uttagningen till utbildningen.

Utskottet

Riksdagen har beslutat att rekrytering till befälsyrket inom samtliga försvarsgrenar får ske oberoende av kön. Den beslutade reformen avses genomföras etappvis. I enlighet därmed vidgas nu utbildningen för officersyrket successivt för kvinnor.

Följande statistik över kvinnors deltagande i officersutbildning kan redovisas.

	<i>Armén</i>		<i>Marinen</i>	
	Officershögskola 1984–1986			
Sökt grundutbildning	200		500	
Påbörjat grundutbildning	40		40	
Genomfört grundutbildning	28		32	
Påbörjat officershögskola	9		26	
Genomfört officershögskola	–		–	

	<i>Flygvapnet</i>			
	Officershögskola			
	1981–1983	1982–1984	1983–1985	1984–1986
Sökt grundutbildning	103	197	352	386
Påbörjat grundutbildning	30	25	35	46
Genomfört grundutbildning	25	23	28	29
Påbörjat officershögskola	21	14	28	16
Genomfört officershögskola	19	14	–	–

Av statistiken framgår att endast ett fåtal kvinnor hittills har genomfört officershögskola. Ännu har detta inte skett inom armén eller marinen. Inte förrän 1986 beräknas de första kvinnliga yrkesofficerarna inom dessa båda försvarsgrenar vara färdigutbildade. Någon utvärdering av denna utbildning har därför inte gjorts. De yrkesområden till vilka kvinnor f. n. inte har tillträde avses enligt riktlinjerna för genomförandet av reformen bli tillgängliga för kvinnor enligt regeringens närmare bestämmande sedan man har fått tillräcklig erfarenhet av den inledande verksamheten.

Som försvarsministern har redovisat i sitt svar den 24 februari 1984 på interpellation (1983/84:94) om militärutbildningen för kvinnor är de samlade erfarenheterna av antagning och utbildning av kvinnor inom flygvapnet övervägande positiva.

Utskottet förutsätter att kvinnor får tillträde till befälsyrket i enlighet med intentionerna i riksdagens beslut. Ytterligare utbildningslinjer för kvinnor bör – med hänsynstagande till den fortlöpande utvärdering av verksamheten som sker och i enlighet med riksdagsbeslutet – öppnas enligt regeringens bestämmande. Riksdagen bör inte besluta enligt motionsförslaget.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motion 1983/84:1569.

Stockholm den 13 november 1984

På försvarsutskottets vägnar

OLLE GÖRANSSON

Närvarande: Olle Göransson (s), Gunnar Björk i Gävle (c), Åke Gustavsson (s), Göthe Knutson (m), Olle Aulin (m), Ulla Ekelund (c), Mats Olsson (s), Anita Bråkenhielm (m), Eric Hägelmark (fp), Inge Carlsson (s), Iréne Vestlund (s), Erik Olsson (m), Sverre Palm (s), Marita Bengtsson (s) och Kenth Högström (s).

